

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Β' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 10 ΜΑΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΟΚΤΩ (8)

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ)

Κείμενο

Ἄπαντες ἐπιστάμεθα ὅτι Ἀγησίλαος, ὅπου ᾤετο τὴν πατρίδα τι ὠφελήσειν, οὐ πόνων ὑφίετο, οὐ κινδύνων ἀφίστατο, οὐ χρημάτων ἐφείδετο, οὐ σῶμα, οὐ γῆρας προὔφασίζετο, ἀλλὰ καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ τοῦτο ἔργον ἐνόμιζε, τό τούς ἀρχομένους ὡς πλεῖστα ἀγαθὰ ποιεῖν. Ἐν τοῖς μεγίστοις δέ ὠφελήμασι τῆς πατρίδος καὶ τότε ἐγὼ τίθημι αὐτοῦ, ὅτι δυνατώτατος ὢν ἐν τῇ πόλει φανερός ἦν μάλιστα τοῖς νόμοις λατρεύων. Τίς γάρ ἂν ἠθέλησεν ἀπειθεῖν ὀρῶν τὸν βασιλέα πειθόμενον;[...] Ὅς καὶ πρὸς τοὺς διαφόρους ἐν τῇ πόλει ὥσπερ πατὴρ πρὸς παῖδας προσεφέρετο. Ἐλοιδορεῖτο μὲν γάρ ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασιν, ἐτίμα δ'εἶ τι καλὸν πράττειεν, παρίστατο δ'εἶ τις συμφορά συμβαίνει, ἐχθρόν μὲν οὐδένα ἠγούμενος πολίτην, ἐπαινεῖν δέ πάντας ἐθέλων, σώζεσθαι δέ πάντας κέρδος νομίζων, ζημίαν δέ τιθεῖς εἰ καὶ ὁ μικροῦ ἄξιος ἀπόλοιτο.

ΘΕΜΑ Α

A1. Πῶς ἐδείχνε τὴν ἀγάπην του γιὰ τὴν πατρίδα του ὁ Ἀγησίλαος καὶ τι θεωροῦσε ἔργο του καλοῦ βασιλιά;

Μονάδες 4

A2. Θα μπορούσε ὁ Ἀγησίλαος νὰ χαρακτηριστεῖ, ἐκτός ἀπὸ ἠγέτης, καὶ «παιδαγωγός»; Ποια στοιχεῖα του κειμένου μποροῦν νὰ στηρίξουν αὐτὸν τοῦ χαρακτηρισμό;

Μονάδες 4

ΘΕΜΑ Β

B1.

α. Να αντιστοιχήσετε τις λέξεις της στήλης Α με τις ομόρριζές τους της στήλης Β :

<u>A</u>	<u>B</u>
1.έπιστάμεθα	α.εμφανής
2.έφείδετο	β.αναρχία
3.άρχομένους	γ.πανωλεθρία
4.φανερός	δ.φειδωλός
5.άπόλοιτο	ε.επιστήμη
6.πειθόμενον	στ.πειστήριο

Μονάδες 2

β. Να σχηματίσετε σύνθετες λέξεις χρησιμοποιώντας τα συνθετικά που σας δίνονται:

στρατός+ἄγω

νόμος+τίθημι

μόνος+γένος

ευθύς+τείνω

μέγας+πρέπει

Μονάδες 2

B2.

α. Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ

ΑΟΡΙΣΤΟΣ

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ

διδάσκωμεν

πορευσώμεθα

υπογραφέτω

συμβουλευέσθεσθαι

ΤΕΛΟΣ 2ΗΣ ΑΠΟ (8) ΣΕΛΙΔΕΣ

καταδιωκόμενος

άνακηρύξας

έρμηνεύειν

Μονάδες 1,5

β. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του επιθέτου που βρίσκεται στην παρένθεση :

τόν ..... ποταμόν (βαθύς)

τούς..... άνδρας (θρασύς)

τήν.....μητέρα (εύσεβής)

τῆς.....ἔριδος (όξύς)

(ῶ).....άνερ (εὐδαίμων)

τοῖς ..... ἀνθρώποις (σῶφρων)

ταῖς .....γυναίξί (ένδεής)

τῶν..... ἀνθέων (εὐώδης)

Πολύτροπη

Μονάδες 1,5

γ. Να μεταφερθούν στον **άλλον αριθμό** όλοι οι όροι των παρακάτω προτάσεων:

1. Οἱ διδάσκαλοι τέρπονται τοῖς ἐπιμελέσι μαθηταῖς.
2. Ὁ στρατιώτης ἐπορεύετο ἔχων τήν βαρεῖαν ἀσπίδα.
3. Ὡ σῶφρον άνερ, δεῖξον μοι τό ὀρθόν.
4. Ὁ σῶφρων ἡγεμών ἄρχει τῶν νοημόνων ἀνδρῶν.
5. Εὐκλεεῖς ἐγίγνοντο πᾶσαι αἱ πόλεις.

Μονάδα 1

B3.

α. Να εντοπιστούν και να χαρακτηριστούν (επιθετική, κατηγορηματική, επιρρηματική) οι μετοχές στις παρακάτω προτάσεις:

1. Ἡραζον οἱ Πέρσαι ὡς ἤδη πάντα νικῶντες.
2. Ἀκούουσι βοῶντων τῶν στρατιωτῶν.
3. Ξέρξης εἶδεν Ἀρτεμισίαν γενναίως μαχομένην.
4. Οἱ θεοὶ κολάζουσι τοὺς ἀδικοῦντας.
5. Ἦλθον ὀλίγα ἔχοντες χρήματα.

Μονάδες 2

β. Να βρεθούν τα αντικείμενα των παρακάτω προτάσεων και ,όπου χρειάζεται, να διακριθούν σε **άμεσα και έμμεσα**:

1. Οὐ τοῦτο ἐρωτῶ σε.
2. Πᾶσαν ὑμῖν τήν ἀλήθειαν ἐρῶ.
3. Οἱ πολέμοιοι ἔβλαπτον τὰς νήσους καὶ πολλὰ μέρη.
4. Ἐπλήρωσε τὰς ναῦς σίτου.
5. Πόνων πλείστων μετέσχον.

Μονάδες 2

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 10 ΜΑΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Κείμενο:

ΙΛΙΑΔΑ, Ζ 429 – 465

Ἔκτωρ, συ εἶσαι δι' ἐμέ πατέρας και μητέρα,
συ αδελφός, συ ανθηρός της κλίνης σύντροφός μου. 430

Αλλά λυπήσου μας, και αυτού μείνε στον πύργον, μήπως
ορφανό κάμεις το παιδί και χήραν την γυναίκα.

Κι εκεί στην αγριοσυκιά τους άνδρες στήσε οπού 'ναι

η πόλις καλοανέβατη, καλόπαρτο το τείχος·

τρεις το δοκίμασαν φορές των Αχαιών οι πρώτοι, 435

οι Αίαντες, και ο δοξαστός Ιδομενεύς και οι δύο

Ατρείδες και ο ατρόμητος Τυδείδης ενωμένοι·

ή το φανέρωσε σ' αυτούς χρησμών εξαίσιος γνώστης

ή τους κινεί μόν' η ψυχή σ' αυτό και τους διδάσκει».

Και προς αυτήν απάντησε ο λοφοσειστής Ἔκτωρ: 440

«Όλα τα αισθάνομαι κι εγώ, γυνή μου, αλλά φοβούμαι

και των ανδρών το πρόσωπο και των σεμνών μητέρων,

αν μ' έβλεπαν ως άνανδρος να φεύγω από την μάχην·

ουδ' η καρδιά μου θέλει το, που μ' έμαθε να είμαι

γενναίος πάντοτε κι εμπρός να μάχομαι των Τρώων 445

χάριν της δόξας του πατρός και της δικής μου ακόμη·

ότ' είναι τούτο φανερό στα βάθη της ψυχής μου·

θα φθάσ' η μέρα να χαθεί κι η Ήλιος η αγία

και ο Πρίαμος ο δυνατός με όλον τον λαόν του.

Αλλά των Τρώων η φθορά δεν με πληγώνει τόσο 450

και του πατρός μου ο θάνατος και της σεμνής μητρός μου

και των γλυκών μου αδελφών, οπού πολλοί και ανδρείοι

από τες λόγχες των εχθρών θα κυλισθούν στο χώμα,

όσ' ο καημός σου, όταν κανείς των Αχαιών σε πάρει

εις την δουλείαν, ενώ συ θα οδύρεσαι, θα κλαίεις, 455

εις τ' Άργος ξένον ύφασμα θα υφαίνεις προσταγμένη·

απ' την Υπέρειαν πηγήν ή από την Μεσσηίδα

νερό θα φέρνεις στανικώς, από σκληρήν ανάγκην·

κι ενώ συ κλαίεις θε να ειπούν: "Ιδέτε την συμβίαν

του Έκτορος που πρώτεψε των ιπποδάμων Τρώων 460

στον πόλεμον, που ολόγουρα στην Ήλιον πολεμούσαν".

Αυτά θα ειπούν και μέσα σου θα ξαναζήσει ο πόνος

του ανδρός εκείνου, οπού δεν ζει διά να σε ελευθερώσει.

Αλλά παρά τον θρήνον σου και τ' όνειδος ν' ακούσω,

βαθιά στην γην καλύτερα να με σκεπάσει ο τάφος». 465

ΘΕΜΑ Α (ΜΟΝΑΔΕΣ 8)

1. Να χαρακτηρίσετε ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ) τις ακόλουθες περιόδους. Σε περίπτωση που εντοπίσετε κάποιο λάθος, να το διορθώσετε και να αιτιολογήσετε, όπου είναι δυνατό, την απάντησή σας με αναφορά σε στίχους του έπους.

α. Στους στίχους 454 – 456 «όσ' ο καημός σου, όταν κανείς των Αχαιών σε πάρει /εις την δουλειαν, ενώ συ θα οδύρεσαι, θα κλαίεις, / εις τ' Άργος ξένον ύφασμα θα υφαίνεις προσταγμένη·» εντοπίζεται προοικονομία.

β. Το επίθετο «λοφοσειστής» που αποδίδεται στον Έκτορα στον στίχο 440 μαρτυρά καταγωγή.

γ. Ο Έκτορας αδιαφορεί για την υστεροφημία του.

δ. Στην περίπτωση που οι Τρώες ηττηθούν από τους Αχαιούς, περισσότερο από όλα πληγώνει τον Έκτορα η λεηλάτηση και ο αφανισμός της σπουδαίας γενέτειράς του, της Τροίας.

Μονάδες 4

2. Ο Έκτορας συμμερίζεται την αγωνία της Ανδρομάχης, αλλά μένει σταθερός στην απόφαση του να επιστρέψει στη μάχη. Εντοπίστε στο παραπάνω απόσπασμα και αναφέρετε δύο λόγους που τον οδήγησαν σε αυτή την απόφαση. Τεκμηριώστε την απάντησή σας με αναφορές σε χωρία του κειμένου.

Μονάδες 4

ΘΕΜΑ Β (ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

1. Να χωρίσετε το δοθέν απόσπασμα σε ενότητες με βάση τα πρόσωπα που μιλούν και να δώσετε έναν πλαγιότιτλο σε κάθε νοηματική ενότητα.

Μονάδες 3

2. Να εντοπίσετε ένα σημείο επικής ειρωνείας, μία προοικονομία και ένα πολιτισμικό στοιχείο. Αιτιολογήστε την επιλογή σας.

Μονάδες 3

ΘΕΜΑ Γ (ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

1. Να χαρακτηρίσετε τα πρόσωπα που συνομιλούν στο απόσπασμα.

Μονάδες 3

2. Σύμφωνα με το ακόλουθο ποίημα, ποιος πολεμιστής έχει περισσότερες πιθανότητες να γυρίσει νικητής από τη μάχη; Εκφράζεται η ίδια άποψη στο έπος από την Ανδρομάχη αναφορικά με τον Έκτορα;

Μονάδες 3

Παράλληλο κείμενο

Από το Τρωικό κάστρο η Ανδρομάχη
στον Έκτορα που κίναε για τη μάχη
φώναξε με φωνή φαρμακωμένη:

«Στρατιώτη μου, τη μάχη θα κερδίσει,
όποιος πολύ το λαχταρά να ζήσει.
Όποιος στη μάχη πάει για να πεθάνει,
στρατιώτη μου για πόλεμο δεν κάνει»

Έτσι κι εμένα η κόρη του Γαβρίλη
σαν έφευγα στις είκοσι τ' Απρίλη
μου φώναξε ψηλά από το μπαλκόνι:

«Στρατιώτη αν θες τη μάχη να κερδίσεις,
μα κοπελίτσα κοίτα ν' αγαπήσεις.
Όποιος το γυρισμό του όρκο δεν κάνει,
στρατιώτη μου, τον πόλεμο το χάνει»

Ιάκωβος Καμπανέλλης